

Waanzinnige Verhalen

over leven
met FAS

Het Witte Bos

Het Witte Bos

Waanzinnige Verhalen is een project van Stichting Het Witte Bos (www.wittebos.nl). Het Witte Bos initieert transmediale projecten op het snijvlak van journalistiek, kunst en maatschappij. Een project bestaat altijd uit verschillende activiteiten die elkaar aanvullen en versterken. En het persoonlijk perspectief staat bij elk project centraal. Echte verhalen van echte mensen die iets te vertellen hebben.

Waanzinnige verhalen is een onderdeel van het langlopende FAS-project. Dit project is een transmediale bewustwordingscampagne dat de gevaarlijke gevolgen van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap laat zien en op een persoonlijke manier aandacht vraagt voor een relatief onbekend probleem. Het project bestaat o.a. uit boeken, films, exposities, presentaties, E-learning, campagnes en participatie- en maatjesprojecten. Kijk voor meer informatie op www.fasproject.nl.

Het Witte Bos is in 2013 opgericht door fotograaf Allard de Witte en journalist Joost Bos. Het bestuur van Stichting Het Witte Bos wordt gevormd door voorzitter Jacobine Geel (theologe, presentatrice en bestuursvoorzitter van GGZ Nederland), penningmeester Vincent de Schepper (huisarts en zorgondernemer) en secretaris Bas van Beek (Directeur Hollandse Hoogte).

Inhoudsopgave

5	voorwoord	
6	22 waanzinnige maatjes	
7	Wat is FAS?	
9	Een foutje is snel gemaakt	94 Vuisten die op knappen staan
21	Limited edition	97 De wereld volgens Ypke
28	De moeder die haar zoon zal blijven zoeken	103 Verliefd op de liefde
42	Wie ben ik nou eigenlijk?	111 FAS, so what?
59	Niet durven hopen	121 Eindelijk duidelijkheid dankzij de inval- psycholoog
67	Dag mamma	127 Eerlijke gedachten
77	De Tour	133 Ontploffingsgevaar
83	FAS(t) forward	
141	nawoord	
143	Andere boeken van Het Witte Bos over FAS	
144	Colofon	

22 waanzinnige maatjes

Waanzinnige Verhalen is een maatjesproject. De 22 volwassenen met FAS zijn elk gekoppeld aan een schrijfmaatje. Het live contact was intensief: de deelnemers en hun maatjes gingen in tweetallen op pad en ontmoetten elkaar elke maand één op één gedurende een jaar. Ze kwamen bij een van hen thuis samen of gingen naar een plek die voor de deelnemer van grote betekenis is. Dat kon een plek zijn met een bepaalde herinnering, of een plek waar de deelnemer al heel lang van droomde maar er nog niet eerder naartoe durfde of kon. Zoals een instelling waar bijzondere herinneringen bij horen, een ouderlijk huis of een professionele muziekstudio.

Het doel van dit project is om volwassenen met FAS te laten meedoen en meetellen in de maatschappij. Het project biedt ze een plek om hun stem te laten horen, hun verhaal te vertellen en hun gezicht te laten zien. Ze willen – net als iedereen – graag gezien worden, meetellen en begrepen worden. Velen van hen hebben geprobeerd hun eigen verhaal op te schrijven. Maar dat bleek in de praktijk vaak lastig te zijn. In dit project kregen ze daarom hulp van een maatje bij het schrijven van hun verhaal.

Het plan Waanzinnige Verhalen is een direct vervolg op het FAS-project. Dit project begon

als een zuiver journalistiek initiatief om aandacht te vragen voor FAS maar groeide uiteindelijk uit tot een grote multimediale bewustwordingscampagne. Naar aanleiding van het FAS-project, dat vooral kinderen met FAS belichtte, ontvingen we ontroerende reacties van volwassenen met FAS. Zij herkenden zich zonder uitzondering in de verhalen en voelden zich geïnspireerd om eindelijk ook hun wonderlijke en vaak waanzinnige verhalen te vertellen. Deze reacties vormden de aanleiding om het project Waanzinnige Verhalen op te zetten.

De maatjes in het project Waanzinnige Verhalen hebben niet alleen geholpen met schrijven maar waren ook een luisterend oor. Iemand die echt geïnteresseerd is in het verhaal van de deelnemer, zonder de drang hem of haar te willen veranderen. Tijdens deze ontmoetingen leerden ze elkaar kennen, praatten ze met elkaar en dachten ze na over de vorm van hun verhaal. Kortom: ze hadden een echt schrijfmaatje. De koppels kregen alle ruimte om op een eigen manier tot een creatief product te komen. De vijftien mooiste verhalen zijn gebundeld in dit boek.

We zijn dankbaar dat het Kansfonds, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK), Stichting Boschhuysen, Stichting Weeshuis der Doopsgezinden en het Oranjefonds dit project mogelijk hebben gemaakt.

Wat is FAS?

Het Foetaal Alcohol Syndroom (FAS) is het directe gevolg van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap. De schade die alcohol aanricht tijdens de zwangerschap, is blijvend. In Nederland worden elk jaar honderden kinderen geboren met FAS, en nog eens duizenden met alcoholgerelateerde schade. Het complete spectrum aan alcoholische schade heet ook wel Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD).

FAS kan tot uiting komen in een aantal specifieke lichamelijke afwijkingen: slechte tanden, een rechte bovenlip, een brede neus, hangende of lage ogen, hartproblemen en vervorming van botten. Mensen met FAS zijn vaak impulsief, hebben concentratie- en aandachtsproblemen, geheugenproblemen en reageren sterk op prikkels. De klachten worden veelvuldig ten onrechte gediagnosticeerd als bijvoorbeeld ADHD of leerstoornis. Vaak duurt het jaren voordat ze de juiste diagnose krijgen.

FAS betekent moeilijk om kunnen gaan met veranderingen en koppig reageren als zaken anders gaan dan verwacht. Hou je dan maar eens staande in een wereld die jou anders-zijn niet begrijpt. Ook zijn er vaak problemen op het gebied van tijdwaarneming, geldzaken, middelengebruik en relaties. Veel mensen met FAS komen daarom in lastige situaties terecht. Ze doen soms dingen waarvan ze zelf niet begrijpen waarom ze het doen. En ze zijn sterk afhankelijk van structuur van anderen. Valt deze structuur weg, dan vallen ook de grenzen weg.

FAS is niet eenduidig. Er bestaan dan ook grote verschillen in hoe de schade in het dagelijks leven tot uiting komt. Waar de een veel problemen ervaart en niet zonder intensieve ondersteuning en begeleiding kan, leidt een ander een relatief zelfstandig leven. Elk mens met FAS is verschillend. En elk van hen is veel meer dan FAS alleen.

Dit ben ik:

Maikel van der Graaff 22 jaar

- ▶ **Waar woon je en met wie?**
Ik woon alleen in mijn appartement, maar dan wel bij mijn lieve mama in dezelfde woonboerderij waar ook mijn pleegbroertjes en -zusjes Tyco, Joey, Charley en Lilly wonen.
- ▶ **Wie is je vader, wie is je moeder?**
Mijn biologische vader heb ik nooit gekend. Ik weet niet of hij nog leeft of waar hij woont. Met mijn biologische moeder heb ik zelden contact. Ik heb een geweldige pleegmoeder, Jolanda van der Graaff, bij haar woonde ik 22 jaar, tot ik kort geleden mijn eigen huisje kreeg. Ik had ook een geweldige pleegvader, Kees van der Graaff. Hij stierf helaas op 4 november 2014 aan kanker. Hij was de beste vader die je je kunt wensen, hij zei altijd: "Maikel, je bent en blijft altijd mijn grote vriend en boterletter." Gelukkig heb ik mama Jolanda nog.
- ▶ **Waar krijg je nooit genoeg van?**
Oh, dat is een lastige vraag. Ah! Ik weet het: *hacking* en mijn *mobile skills*. Ik houd van contact en ben altijd op zoek naar een leuke meid.
- ▶ **Je maatje in een notendop?**
Nou, als het over de enige echte Lieke van den Krommenacker gaat, dan zit je goed. Zij helpt mij ook op weg met plezier en het schrijven van een stuk over mij.

- ▶ **Van welke herinnering moet je glimlachen?**
Ahhhh, dat zijn er genoeg! Bijvoorbeeld toen mijn vader er nog was, moest ik altijd lachen als hij moest lachen om homevideo's. Ik kon hem in mijn kamer horen lachen. Of de keer dat Joey zijn geluid aandeed en papa zei: Godverdomme, doe die klereherrie uit! Maar Joey hoorde dat niet en toen dacht Kees: Wacht maar effe, en startte hij het computerspel *Serious Sam* op en begon te spelen. Dan hoorde je overal keihard geschreeuw en geschiet. Toen kwam mijn moeder en zei: Jezus Kees, zet dat eens zachter! Ik dacht dat er boven iemand aan het verbouwen was. Met mama is het altijd zo grappig. Als ze druk is, doet ze de gekste dingen. :D
- ▶ **Wat heb je tijdens dit project ontdekt over jezelf?**
Waar ik tegenaan loop met mijn FAS. Dingen moeten vaak herhaald worden en komen niet eens binnen. Ik kan moeilijk informatie verwerken in mijn hoofd. En als er iets tegen me wordt gezegd, hoor ik het wel, alleen reageer ik er niet op. Zo irritant. Ik ken geen angst en zie geen gevaar, alleen bij heel sommige dingen. Maar meestal pas achteraf, als het te laat is. Ik heb ook geen tijdsbesef. En ik ben super beschermend tegen mijn moeder.

- ▶ **Hoe zou jouw leven er zonder FAS uitzien?**
Oh, oh... Nou, dan wist ik het wel. Alles ging een stuk makkelijker en er waren veel minder problemen voor mij. Ik zou dingen veel beter kunnen verwerken in mijn hoofd. En ik had minder hulp gehoeven. Mijn hele leven was veel makkelijker geweest.
- ▶ **Waar dagdream je over?**
Over een goed leven, een leuk gezinnetje met een mooie leuke vrouw die wel lief voor mij is en mij niet kapot maakt. En die wel van kinderen houdt. Ik dagdream ook vaak dat ik *super powers* had om mijn vader terug te halen en hem weer te zien, samen met mijn lieve moeder. *But that's impossible. Death has taken my dad from me.* :(

Limited edition

Maikel van der Graaff en
journalist Lieke van den
Krommenacker

1. Het meisje en de kernbom

Zijn zintuigen doen het harder, ervaart hij. Wat Maikel hoort, hoort hij LUID. Wat hij ziet, ziet hij in zoveel kleuren dat het pijn doet. Wat hij ruikt, zit gevangen in zijn neus.

Gelukkig maar dat het in kringloopwinkel Hippe Kringloop in Assen, waar hij werkt, niet zo muf ruikt als in die andere kringloopwinkels. Ja, daar riekt het naar oude wollen dekens op bedompte zolders in de huizen van opa's en oma's.

Zo niet in de Hippe Kringloop. Maikel pulkt aan een cactus in een terracottapotje op een tafeltje in het café. Hij kijkt naar buiten, waar meisjes voorbij fietsen. Meisjes leiden hem af. Vooral knappe meisjes.

De kringloopwinkel heeft een café. Ze verkopen er: koffie, cappuccino, espresso, verse thee, frisdrank. Het staat in verschillende lettertypen op lange en kortere balkjes van sloophout, die onder elkaar aan elkaar zijn bevestigd en aan de muur hangen. Maikel heeft deze drankenkaart van hout gezaagd en getimmerd.

Eerst maakte hij de hamer kwijt. Daarna de spijkers. En het meetlint.

Hoe dat kan?

Meisjes die voorbij fietsen. Kijk, daar! Of dat hij op weg is naar de ruimte waar hij klussen zou en dat hij onderweg ineens moet plassen.

Zelf

Ze praten in
op mij
eerst nadenken, dan een voorzichtig begin
zonder veel averij
zeggen, je bent al zeventien.
bijna ten volle gewassen
zal ik ooit inzien
volgen in hun precieze passen

ik vraag mij
zijn ze volledig kwijt
hoe zij waren
op deze leeftijd

meer dan zij
moet ik zoeken
in mijn warrig brein
waarom ik doe
wat ik kan
hoe ik moet zijn

ik kijk naar mezelf
let verwoed op het goede
want zonder dat
wordt het me zwaar te moede

De schreeuw

dat kan zo niet langer
zei de juf
haar blik onheilszwanger
net als de vorige juf

en de therapeut,
jeugdzorg, arts
de hele reutemeteut
allemaal klonken ze bars

Ik koester een verlangen
naar een volle straat
allemaal mensen in het rond
die aan mijn lippen hangen
ik op een grote ton
die tekeergaat

dit ben ik!
het is FAS
ook ik wou dat het anders was!

David: "Ik ben trots op de verhalen die we samen hebben gemaakt. Ik ben heel blij dat er aandacht komt voor FAS omdat het toch iets is waar mensen meestal niet veel van af weten. Paul is een aardig persoon en hij vindt mij niet gek als ik vertel over FAS."

Paul Teunissen is schrijver en journalist. Zijn reportages verschijnen onder andere in *Vrij Nederland* en *Het Parool*. Ook schreef hij verschillende boeken, zoals *In de beste families* en *Extreme Overlast*.

Dit ben ik:

Tineke van Turenhout 50 jaar

Tineke van Turenhout,
muzikant Alides Hidding,
journalist Joost Bos en
fotograaf Allard de Witte

► Waar woon je en met wie?

Hallo allemaal! Ik zal me even voorstellen. Mijn naam is Tineke van Turenhout, in april 50 jaar geworden, Peter en ik zijn dit jaar 25 jaar getrouwd, het was echt een jubileumjaar. We hebben twee zoons, van 22 en 24 jaar. Samen met Peter woon ik sinds drie jaar in een zorgboerderij in Noord-Brabant. Wij wonen boven met onze honden en poezen, en beneden wonen nog vijf vrouwen. Er is 24 uur begeleiding. De sfeer is goed, we doen van alles met elkaar, bijvoorbeeld naar de film of zwemmen. Maar ik vind het ook heerlijk om met m'n honden over het terrein te wandelen, dan kom ik helemaal tot rust. Ik maak een rondje en kijk bij de paarden, geiten, kippen, ezel, konijnen en cavia's. Ja, ik ben gek op dieren!!!

► Wie is je vader, wie is je moeder?

Die ken ik niet! Haha, kort maar krachtig. Maar m'n ouders die voor mij hebben gezorgd, zijn m'n adoptieouders, zij hebben mij uit het kindertehuis gehaald na een jaar. Bij hen heb ik het fijn gehad. Mijn moeder is al 85 jaar. Ze konden zelf geen kinderen krijgen. Toen mochten ze ook nog een jongen uit het kindertehuis halen. Dat werd m'n broer, en zo zijn we een gezin geweest. Ik weet nu wel een beetje iets over de vrouw waar ik uit geboren ben, maar heb haar nooit gekend. Ze is al lang overleden.

► Waar krijg je nooit genoeg van?

Ik krijg nooit genoeg van dieren en muziek, op dagbesteding ben ik de hele dag bezig met dieren, paardrijden en mensen, de ezel dingen leren. Vooral veel knuffelen, dat is belangrijk voor de dieren en voor mij! Maar ik zit ook vaak op m'n kamer gitaar te spelen en te zingen, en iedere donderdag als we met de groep zingen, speel ik gitaar of op de drum. Vroeger zat ik in een rockband, als drummer en soms als zangeres en gitarist, maar meestal zat ik achter het drumstel. Het leukste waren de optredens, gewoon het applaus was echt superleuk. De band is uit elkaar. Ik zou zo graag weer in een band spelen! Dat mis ik wel!

► Je maaitje in een notendop?

Samen met Alides heb ik een nummer opgenomen. Dat liedje gaat over mijn liefde voor paarden. Ik heb ontdekt dat ik me op m'n gemak voelde tijdens de studio-opnames met Alides. En daarna gingen we lunchen met Alides, en met Chris, de man van de studio, en z'n vrouw. En ik kon gewoon blijven zitten en ik voelde me relaxed, want met mensen eten die ik niet goed ken, dat is heel moeilijk voor mij. En ik vond het ook nog superleuk.

► Van welke herinnering moet je glimlachen?

Vanaf m'n twaalfde jaar (ben nu vijftig) houd ik dagboeken bij, dat zijn echt heel veel dagboeken. Als ik dat teruglees, moet ik glimlachen omdat het niet uitmaakt hoe oud ik ben. M'n lichaam is

wel ouder geworden, maar in m'n hoofd niet. Zo vind ik verstoppertje spelen nog steeds leuk. Ik kan als ik alleen ben heel erg de slappe lach hebben. Ik moet daar wel om glimlachen, ja. Maar er zitten ook minder leuke kanten aan zoals mijn zwerfgedrag (het weglopen) en m'n boze buien. Ook heb ik een rare pijngrens.

► Hoe zou je leven er zonder FAS uitzien?

Mijn leven zonder FAS zou er heel anders uitzien. Ik zou dan opgegroeid zijn met een vader en moeder waar ik uit geboren ben, met broers en zussen en familie. En ik zou op hen lijken qua uiterlijk en karakter. Dan zou ik niet meer voor de spiegel hoeven staan en mazelf maar blijven afvragen; wie ben ik nou eigenlijk? Ik zou dan in een huis in een dorp wonen, en niet in de psychiatrie opgenomen zijn, en zonder begeleiding kunnen zijn. Ik zou een baan hebben en geld verdienen en sparen. En in het huis zou het schoon en netjes zijn en ik zou op de bank een boek kunnen lezen, met een kopje koffie (gaat wel saai klinken nu). Maar ik zou zonder medicijnen kunnen en wat rustiger kunnen zijn. En nooit meer automutileren en een stabiel persoon zijn.

► Waar dagdroom je over?

Ik dagdroom weleens dat er een film over m'n leven wordt gemaakt, en dat veel mensen dat gaan zien. Ja, daar dagdroom ik over. Dan word ik beroemd, maar niemand weet mij te vinden.

Dit ben ik: Patricia Lopes 21 jaar

► **Waar woon je en met wie?**
Binnen een woongroep van de ASVZ op de Haarweg in Gorinchem. We zijn er met een stuk of twaalf, maar ik woon er samen met mijn verloofde Robin.

► **Wie zijn je ouders?**
Mijn vader heet Manuel Lopes, hij overleed toen ik dertien was. Mijn moeder heet Maria Pina Almeida.

► **Waar krijg je geen genoeg van?**
Toneelspelen.

► **Omschrijf je maatje in een notendop.**
Gezellig, lief, aardig, sociaal.

► **Welke herinnering brengt een lach op je gezicht?**

De eerste ontmoeting die ik me herinner met mijn vader. Ik was een jaar of negen, tien. Heel de dag door was ik heel blij. Op school heb ik alleen maar geroepen dat ik naar mijn vader mocht. De juf werd gek. Mijn vader was ook heel blij.

► **Wat heb je over jezelf ontdekt door dit project?**

Ik zie dat ik niet de enige ben met FAS. Dat helpt om mezelf te accepteren. Ook voel ik dat ik meer ben dan alleen een FAS-kind.

► **Hoe zou jouw leven eruitzien zonder FAS?**

Dat weet niemand. Dan had ik een normaal gezin gehad. Maar dat kun je niet invullen... Ik had nu nog op school gezeten, ik was naar de toneelacademie gegaan en daar had ik dan mijn ding gedaan. Dat kan ik nu niet. Een woning vinden voor mij en Robin is ook supermoeilijk omdat de juiste vorm van begeleiding voor ons haast niet bestaat. Ik had een normale werkomgeving gevonden in plaats van een plek vol spanningen. Ik zou andere perspectieven hebben.

► **Waar dagdream je over?**

Toneel. Maar dat ga ik niet redden. En ik wil heel graag een kindje met Robin.

“Door dit project voel ik dat ik meer ben dan alleen een FAS-kind”

Dag mamma

Patricia Lopes en
schrijfster Victoria Broens

Omdat toneel haar lust en haar leven is, hebben Patricia en ik besloten twee dialogen te improviseren, samen met haar goede theatervriendin Loraine Kramer, die de rol van Patricia's moeder op zich nam. Daarvoor zijn we naar het Torpedo Theater in Amsterdam gegaan. Op het toneel, in dit knusse theatertje onder de felle lampen, kostte het de meisjes weinig moeite om het beste van zichzelf te geven. Zo kwamen op een vrijdagmiddag twee gesprekken tot stand.

Het eerste gesprek is gebaseerd op een voicemailbericht dat de moeder van Patricia achterliet, nadat zij hoorde van Patricia's deelname aan het FAS-project. De tweede dialoog heeft nooit, op geen enkele manier, plaatsgevonden.

Gesprek tussen Patricia en haar moeder - hoe het echt ging.

1. Interieur - slaapkamer woongroep Gorinchem, avond

Patricia (22), zit alleen op haar kamer. Buiten is het donker. Ze draagt een dikke trui en heeft haar armen om haar benen heen gevouwen. Haar telefoon ligt op de armleuning. Ze kijkt ernaar en haalt diep adem. Dan pakt ze hem op en kiest een nummer.

Patricia

Hey mam. Hoe is het?

Moeder

Hi. Ja, wel oké, denk ik.

Patricia

Oké - das mooi. Enne... hoe gaat het hier?

Moeder

Ja, vrij rustig.

Patricia

Hmm oké. Prima. Enne, nog even over eergisteren hè, wat ik je vertelde...

Moeder

Ja.

Patricia

Over het FAS-project.

Moeder

Mmm.

Patricia

Dat is toch goed?

Moeder

Luister, ik heb daarover niets tegen jou te zeggen.

Patricia

Waarom niet? Ik bedoel, het is toch goed als ik me kan uiten?

Moeder

Je zet me voor schut, voor al die mensen. Je doet alsof het mijn schuld is dat jij zo ziek bent.

Patricia

Maar dat is ook wel een beetje zo.

Moeder

Dat is niet zo.

Patricia

Oh nee?

Moeder

Nee. Dat is niet zo.

Patricia

En waarom denk jij van niet?

Moeder

Ik ben niet gehandicapt. Mijn familie is ook niet gehandicapt. Jij bent hier degene die gehandicapt is. Een gehandicapt kutkind.

Patricia

Gaan we op die toer?

Dit ben ik: Ypke Huisman 19 jaar

► **Waar woon je en met wie?**
Ik woon in een klein plaatsje vlak bij Leeuwarden. In de boerderij woon ik, met mijn broertjes en zusjes, maar ook wonen hier onze honden, katten en vogels. Wij zijn een pleeggezin.

► **Wie is je vader, wie is je moeder?**
Mijn (pleeg)ouders zijn Foka en Alfred, zij zorgen al een kleine zeventien jaar voor mij. Met mijn biologische moeder heb ik al een tijd geen contact gehad en mijn vader heb ik niet gekend.

► **Waar krijg je nooit genoeg van?**
Muziek. Het is een soort steun en toeverlaat, een soort afleiding. Het maakt niet uit wat voor muziek. Ik luister alles en probeer meestal mee te zingen. Mijn hobby is tekenen en daar wil ik ook nooit mee stoppen.

► **Je maatje in een notendop?**
Mijn 'maatje' is leuk om mee te praten. Hij kan goed luisteren en we delen dezelfde hobby's. Ik kan veel van hem leren op dat gebied en heb een leuke tijd met hem gehad.

► **Wat heb je tijdens dit project ontdekt over jezelf?**
Ik heb ontdekt dat ik meer een impulsieve jongen ben dan een denker. Soms doe ik iets zonder erbij na te denken en dan heb ik er later spijt van. Ook heb ik dat gemerkt in het tekenen en soms pakte dat slecht uit...

► **Hoe zou jouw leven er zonder FAS uitzien?**
De vraag vind ik ongepast want ik kan me niet voorstellen hoe het zou zijn zonder FAS. Ik weet niet beter. Ik kan daar geen antwoord op geven.

Ypke Huisman: "Gerco is een leuke man. We hebben samen veel getekend en dat vond ik leuk. Ik heb het idee dat ik het ook heel goed kan. We hebben ook wel gepraat. Bijvoorbeeld over de dingen die eerst slecht gingen, en nu beter gaan."

Gerco van Beek is illustrator en striptekenaar. Hij is gelukkig met papier, een penretje, een potlood en een gummetje, zijn vrouw en een hondje in zijn keurige volgorde. Hij illustreert tegenwoordig veel digitaal voor diverse opdrachtgevers, kranten en magazines.

DE WERELD VOLGENS YPKE

Elke keer als ik Ypke bezoek staat hij bij de achterdeur op me te wachten. Hij roekt een shaggie. Het gekke is dat ik nooit kan beoordelen of hij het nou leuk vindt dat ik langskom; zijn gezicht verradt nooit zoveel. Maar hij staat er wel en greet me vriendelijk.

Ypke is 19 jaar en woont met een aantal andere kinderen in een pleeggezin op een grote woonboerderij. Ypke is de oudste nu zijn 'zus' uit huis is.

Met een paar kinderen heb ik een goeie klik, we snappen elkaar en doen veel samen. We gaan naar voetbal of gamen thuis. Het is leuk, een huis vol broertjes en zusjes. Ik heb ook mijn eigen kamer, waar eerst mijn zus sliep. Het tijgerprintbehang moest weg. Da's zo meisjesachtig. Het is een ruime kamer, ik heb een bank om te gamen en ik laat er lekker altijd mijn kleren en schoenen slingeren. Dat hoort bij mij, ook al zegt mijn moeder er steeds wat van.

